

INSTRUKCE K MEŠNÍM ZÁVAZKŮM

Čl. 1. Tato instrukce k mešním závazkům zavazuje svěcené duchovní, kteří v brněnské diecézi vykonávají pastorační službu, ke které byli ustanoveni dekretem místního ordináře, nebo jsou do téže diecéze inkardinováni. Řeholní duchovní se touto instrukcí řídí přiměřeně v souladu s rozhodnutími vlastního ordináře, schválených stanov a obecných předpisů kanonického práva.

Čl. 2. Mešní stipendium¹ nesmí provázet ani zdání obchodu nebo spekulace. Výše mešního stipendia je určena obyčejem, ledaže by provinční sněm nebo schůze biskupů provincie výši mešního stipendia určila pro celou provincii.

Čl. 3. Výše mešního stipendia určená obyčejem má právní sílu zákona za předpokladu, že je obyčej navozen společenstvím věřících a schválen diecézním biskupem jakožto legitimním zákonodárcem (srov. kán. 23 CIC). Jedině diecézní biskup je oprávněnou autoritou ke schválení a případnému upřesnění obyčeje.

Čl. 4. Duchovnímu není dovoleno požadovat vyšší mešní stipendium, než je určeno buď obyčejem, nebo rozhodnutím; může však přijmout i dobrovolně dané vyšší stipendium, ale i nižší (srov. kán. 952), přičemž se velmi doporučuje, aby duchovní i bez přijetí stipendia sloužili mši na úmysl věřících, a to hlavně chudých (srov. kán. 945 § 2). Duchovní mohou určit mešní užitky ve prospěch kohokoliv, živých i zemřelých (srov. kán. 901).

Čl. 5. Jestliže je pro odsloužení mše dán peněžní obnos bez uvedení počtu mší k odsloužení a dárce zároveň pobývá na území brněnské diecéze, stanoví se tento počet podle výše mešního stipendia určeného podle čl. 2, pokud není nutno se právem domnívat, že měl dárce jiný úmysl (srov. kán. 950).

Čl. 6. Na každý úmysl, pro který bylo dáno a přijato stipendium, třeba nepatrné, je nutné odsloužit mši zvlášť, s výjimkou případu dle čl. 15. Tato povinnost trvá i v případě, kdy bez zavinění kohokoliv přišla mešní stipendia nazmar (srov. kán. 948, 949).

Čl. 7. Každý duchovní, který přijal kněžské svěcení a zákonně působí v brněnské diecézi, může ze závažných důvodů a v souladu se zvláštním dovolením Kongregace pro bohoslužbu a svátosti slavit mši svatou o nedělích a zasvěcených svátcích čtyřikrát a ve všední dny třikrát. S výjimkou tohoto závažného případu a dalších, v nichž podle ustanovení práva je dovoleno vícekrát během téhož dne sloužit nebo koncebrovat mši,² není

---

¹ Mešní stipendium je obvykle pekuniární (peněžní) odměna spojená se závazkem odsloužení mše na požadovaný úmysl neboli intenci, a to tak, že celebrant nebo koncelebrant určí užitky mše svaté na určitý úmysl. Z přijetí mešního stipendia vzniká mešní závazek.

² KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI, *Všeobecný úvod k ŘM*, Città del Vaticano 2002, čl. 199: „Koncelebrace velmi vhodně naznačuje jednotu kněžství a oběti, jakož i celého Božího lidu. Výslovně je předepsána: při svěcení biskupa a kněží, při žehnání opata a při svěcení olejů. Doporučuje se, pokud kvůli věřícím není nutné nebo vhodné slavit více mší jednotlivě: a) na Zelený čtvrtek při večerní mši na památku Večeře Páně; b) na koncilech, při setkáních biskupů a na synodách; c) při konventní mši a při hlavní mši v kostelech a kaplích; d) při jakýchkoli setkáních kněží jak světských, tak řeholních. Každý kněz však může slavit eucharistii jednotlivě, nikoli ovšem v době, kdy je v témž kostele nebo kapli koncelebrace. Ale mši na Zelený čtvrtek a o velikonoční vigílii není dovoleno slavit individuálně“.

duchovnímu dovoleno sloužit mši vícekrát než jednou za den (viz kán. 905 § 2). Intence není důvod k opakování mše svaté.

Čl. 8. Biskup či kněz, který během téhož dne slouží více mší, může každou určit na úmysl dárce stipendia, avšak s tím, že s výjimkou dne Narození Páně si smí ponechat stipendium pouze pro jednu mši, přičemž se připouští, že si může z ostatních stipendií ponechat nějakou náhradu z jiného důvodu než ze samého odsloužení mše (např. na cestovné). Ostatní finanční obnos z mešních stipendií ze mší sloužených téhož dne kněz předá prostřednictvím děkana ordináři, a to nejpozději do konce měsíce ledna následujícího roku (viz kán. 951 § 1), pokud vlastní ordinář duchovního nestanovil jinak.

Čl. 9. Kněží, kteří celeburovali v témže dni více mší svatých (binace, trinace nebo kvadrinace), vypíše ordinářem předepsaný formulář pro konsignaci mešních závazků a předloží ho spolu s intenčním deníkem ke kontrole děkanovi. Po schválení děkanem bude formulář předán ordináři.

Čl. 10. Je-li kněz členem SMC³, může druhou mši svatou celeburovat za zemřelé členy SMC, k níž je povinen *ex caritate*, a mešní stipendium ordináři neodvádí.

Čl. 11. Biskup či kněz, který druhou mši týž den koncelebruje, nesmí na ni vzít mešní stipendium ze žádného právního důvodu (viz kán. 951 § 2).

Čl. 12. Biskup či kněz může přijmout pouze tolik mešních stipendií se závazkem, že je sám osobně odslouží, kolik může odsloužit v rozmezí jednoho roku (viz kán. 953). Jeden rok je doba 365 dní, přičemž farář, administrátor a diecézní biskup má povinnost každou neděli a příkázaný svátek, závazný na území brněnské diecéze, slavit mši za sobě svěřený lid (viz kán. 202, 388, 1246). Doba, během níž je nutno mše odsloužit, začíná dnem, kdy je kněz obdržel k odsloužení (srov. kán. 955 § 2).

Čl. 13. § 1: V případě zákonné překážky může farář, který je od převzetí farnosti povinen každou neděli a v diecézi zasvěcený svátek slavit mši za sobě svěřený lid (srov. kán. 534 § 1 a § 2), tuto povinnost splnit jiný den nebo nechat mši odsloužit jiným knězem.

§ 2. Zákonná překážka, která ospravedlňuje slavení mše za svěřený lid mimo neděli a zasvěcený svátek, a to jak samotným duchovním správcem farnosti, tak jiným knězem, je:

- 1° ve farním kostele není v neděli a zasvěcený svátek sloužena mše;
- 2° farář či administrátor farnosti z důvodů dovolené, nemoci, studia, exercicií nebo jiného legitimního zabránění výkonu svého úřadu neslouží mši ve svěřené farnosti;
- 3° v případě, kdy je ohlášena a sloužena mše na společný úmysl v souladu s čl. 15 této instrukce;
- 4° v případě návštěvy místního ordináře či opata ve farnosti, a to za účelem udílení svátostí nebo žehnání, které je spojené se slavením mše.

Čl. 14. Jestliže se v určitých kostelích nebo kaplích žádá odsloužení vyššího počtu mší, než je tam možno odsloužit, smějí být tyto mše odslouženy jinde, pokud dárce výslovně neprojevil opačnou vůli (kán. 954).

---

³ Sodalitas pro mutua s. Missae celebratione.

Čl. 15. Tam, kde jsou dárci včas a srozumitelně informováni a svobodně souhlasí s tím, aby mešní stipendia, která přinesli, byla spolu s jinými dána na společné slavení jedné mše, je dovoleno sloužit jedinou mši na tzv. „společný úmysl“ a tak učinit zadost přijatým závazkům, přičemž z tohoto dovolení vyplývá povinnost veřejně ohlásit místo i hodinu konání této mše. Takto slouženou mši na společný úmysl může kněz celebrovat nejvýše dvakrát v týdnu.⁴

Čl. 16. V případě uvažovaném podle čl. 15 je dovoleno, aby si celebrant ponechal pouze mešní stipendium ve výši podle čl. 2, přičemž částka přesahující tento stanovený výměr musí být odevzdána ordináři (viz kán. 951 § 1), který ji použije na cíle stanovené právem (srov. kán. 946).

Čl. 17. Povinný mešní úmysl „za sobě svěřený lid“ není dovoleno odsloužit ve mši na tzv. „společný úmysl“.

Čl. 18. Kdo hodlá jiným předat mešní úmysly k odsloužení, předá je co nejdříve jemu známým kněží, pokud ví, že proti nim není námitek; je povinen předat celé stipendium, pokud mu není s jistotou známo, že částka převyšující částku v diecézi stanovenou byla dána s ohledem na jeho osobu; povinnost odsloužit tyto mše ho váže až do doby, kdy obdrží potvrzení o převzatém závazku a převzatém stipendiu (kán. 955 § 1).

Čl. 19. Každý biskup i kněz je povinen pečlivě zaznamenávat úmysly mší, které obdržel k odsloužení a které odsloužil. K záznamu obdržených a odsloužených mší se použije intenčního deníku, který schválil místní ordinář. Intenční deník kněze slouží pro záznam jak přijatých, tak odsloužených mší (srov. kán. 955 § 4).

Čl. 20. § 1. Do ordinářem schváleného intenčního deníku zapíše kněz mši svatou s mešním závazkem.

§ 2. Mešní závazek, který je třeba zapsat do intenčního deníku je:

- 1°. závazek vzniklý z povinnosti sloužit mši za svěřený lid,
- 2°. závazek vzniklý na základě obdrženého mešního stipendia,
- 3°. závazek, který vznikl duchovnímu na základě obdržení úmyslů mší k odsloužení, a to i bez přijetí stipendia.

§ 3. Duchovní provede zápis mešního závazku do intenčního deníku nehledě na to, zda případné mešní stipendium dostal před či po odsloužení mše.

§ 4. Intenční deník je nutné vést v listinné podobě.

Čl. 21. Farář a rektor kostela nebo jiného posvátného místa, kde se přijímají mešní stipendia předem, vede zvláštní knihu, do níž pečlivě zaznamenává počet mší k odsloužení, úmysl, dané stipendium a také odsloužení mše (srov. kán. 958).

Čl. 22. Děkan každoročně prohlédne intenční deník kněze a případně zvláštní knihu záznamů mešních stipendií (viz čl. 21), pokud tak neučiní ordinář osobně (srov. kán. 958).

---

⁴ KONGREGACE PRO KLÉRUS, dekret ze dne 22. ledna 1991, čl. 2, viz přílohu č. 2 ACEB V/1991, 25. 6. 1991, str. 1.

Čl. 23. Každý správce nadací nebo osoba, ať duchovní nebo laik, jakkoliv vázaná postarat se o odsloužení mší, předá mešní závazky, které nebyly během roku splněny, svému ordináři (srov. kán. 955). V případě úmrtí kněze se předají mešní závazky ordináři, mimo případ, kdy je odsloužení mší zajištěno jiným způsobem.

Čl. 24. Kdo se nezákonně obohacuje z mešního stipendia, bude potrestán nápravným nebo jiným spravedlivým trestem (kán.1385).

Čl. 25. Tato instrukce nabývá platnosti dnem vyhlášení v ACEB.

*Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle
diecézní biskup brněnský*

*Ing. Jiří Doffek, Ph.D.
kancléř*

V Brně dne 1. 3.2011

čj. Ep/0131/11